A Servantes vagy XL Bér rendszer telepítése, üzemeltetése

Tartalomjegyzék

A Telepítés lépései	2
Adatbázis kezelő (MS SQL Server) telepítése	4
Kapcsolódás az SQL Server-hez az SQL Server Management Studio-val	6
Adatbázis létrehozás	7
Korábbi XL Bér/Servantes adatbázis visszatöltése	9
Új felhasználók felvitele az SQL szerverbe, elérési jogosultság beállítása	12
Közös frissítési könyvtár beállítása, aktuális Servantes/XL Bér programverzió letöltése	14
Servantes/XL Bér regisztráció telepítése	15
Servantes/XL Bér telepítése egy kliens számítógépre	16
ODBC adatkapcsolat létrehozása	16
A kliensen a Közös frissítési könyvtárral való kapcsolat létrehozása	19
Servantes Indítópult telepítése	20
Servantes modulok frissítése/telepítése	20
Servantes/XL Bér használata Távoli asztali szolgáltatás mellett	22
XL Bér indítóikonok telepítése	23
XL Bér használata Távoli asztali szolgáltatás mellett	23
XL Bér program frissítése/telepítése	24
Servantes céglista létrehozása, frissítése	25
XL Bér céglista létrehozása, frissítése	26
Adatbázis érvényesítése, frissítés	26
Felhasználók érvényesítése a Servantes/XL Bér rendszerben	27

Az itt következőkben a Servantes vállalatirányítási programrendszer és az egyik modulja, az önállóan is telepíthető XL Bér telepítéséről és az üzemeltetésével kapcsolatban a rendszergazda, ill. a telepítést végző személy által végzendő elemeket vesszük sorra.

A Servantes, és az XL Bér is, egy kliens ↔ adatszerver alapon működő program rendszer. Ezért telepítése során több lépést is el kell végezni, és a **telepítendő helyen kialakított számítógépes rendszert ismerő számítástechnikai szakembert igényel**.

A kétféle rendszer nagyon hasonlóan telepíthető, ezért ahol eltér a két rendszer, azt "Servantes/XL Bér" helyett az aktuális megjelölésével jelezzük.

A rendszer első telepítését a Servantes Szoftver Kft. munkatársa szokta elvégezni a helyi szakember bevonásával. Szükségessé válhat, hogy egy későbbi alkalommal egyes részeit, vagy akár az egész rendszert újra-telepítsék. Ekkor nem szükséges már a Servantes munkatársának bevonása, itt ez a leírás.

Ez a leírás mindkét esetre vonatkozik.

Szokásos esetek

A.) Rendszer első telepítése

Követni kell "<u>A Telepítés lépései</u>" fejezettel kezdve a leírást a végéig.

B.) Új felhasználó felvitele a rendszerbe

Két fejezet lépéseit kell elvégezni: "Új felhasználók felvitele az SQL szerverbe, elérési jogosultság beállítása" és "Felhasználók érvényesítése a Servantes/XL Bér rendszerben"

C.) Új Kliens telepítése

Ez jellemzően az előző esettel együtt szokott előfordulni. Teendőket a "<u>Servantes/XL Bér</u> telepítése egy kliens számítógépre" fejezet írja le. Praktikus lehet, ha az ODBC beállításait egy a rendszerben működő számítógép beállításaiból olvassuk ki – hiszen sok minden változhatott a rendszer telepítése óta. A Céglista és a Regisztrációs állományok másolása akkor nem szükséges, ha azok a Közös frissítési könyvtárban is megtalálhatóak.

D.) Kliens áttelepítése másik/új számítógépre

Ez gyakorlatilag azonos az Új Kliens telepítése esettel. Ha a felhasználó által készített Nyomtatványokra és a beállított lokális rendszeradatok átvitelére szükség van, akkor az Új Kliens telepítése során, a Frissítés elvégzését megelőzi a régi \XLBer\ vagy \Servantes\ mappa tartalmának átmásolása a másik/új számítógép azonos nevű mappájába, felülírva az ott lévőeket. Javaslom a tömörített mappa segítségével való átvitelt, hogy a régi fájljogosultságok ne másolódjanak szemétként az új helyre. Így a több mint 1700 állomány átvitele is gyorsabb lesz.

E.) SQL szerver áttelepítése másik/új számítógépre

FONTOS: Csak azonos vagy magasabb verziószámú MS SQL Server-re lehetséges a már létező adatbázisok költöztetése! Ne használjuk erre az eredeti *.MDF és *.LDF adatbázis állományo-kat! Használjuk helyette az adatbázisok teljes Biztonsági mentés állományát!

Érintett fejezetek: "<u>Adatbázis kezelő (MS SQL Server) telepítése</u>"; "<u>Kapcsolódás az SQL</u> <u>Server-hez az SQL Server Management Studio-val</u>" kezdve. Ezek során az Adatbázis létrehozás helyett a "<u>Korábbi Servantes/XL Bér adatbázis visszatöltése</u>" fejezetet alkalmazzuk. Ugyanúgy el kell végezzük az "<u>Új felhasználók felvitele az SQL szerverbe, elérési jogosultság</u> <u>beállítása</u>" fejezetet, mert a korábbi SQL rendszer jogosultság beállításai közül semmit sem tudunk használni. Amennyiben nem jelennek meg új felhasználói nevek, akkor az XLBér/Servantes rendszerben nem kell őket újra érvényesíteni. Azok az átvitt adatbázis(ok) egy táblájában vannak tárolva.

A Telepítés lépései (gyors áttekintés)

- 1. Meg kell határozni, hogy a rendszer miképp fog felépülni.
 - Alapvetően 3 eleme van a rendszernek:
 - adatbázis kezelő: ez a Microsoft SQL Server egy telepített példánya. Itt lesznek cégenként külön adatbázisban az adatok tárolva;
 - kliens programok: ezeket használva a rendszer felhasználói és a programrendszer frissítését végző személy is kezeli egy cég adatbázisának tartalmát;
 - Közös frissítési könyvtár: ahova a rendszer frissítését végző személy beletölti a honlapról letöltött, teljes frissítést (tehát bármelyik korábbi állapotról az aktuális verzióra tudja frissíteni a rendszert). Ide kerülhet a cég regisztrációja és a rendszerben kezelt cégek adatbázisainak listája – így biztosítható, hogy mindenkinél azonos legyen (ez nem mindig kívánatos).

Ezek az elemek nem feltétlenül vannak külön számítógépre, illetve tároló területre elkülönítve! Az igényeknek megfelelően el kell döntsük, hogy a rendszer elemei hol lesznek a számítógépes rendszerben, és hogy miképp fog a szükséges kapcsolat megtörténni.

Ide tartozik még, hogy a rendszergazdának el kell döntenie, hogy a biztonsági mentéseket miképp szeretné megoldani. Ennek megoldása nem része a rendszernek. Javaslom, hogy az SQL Server adatbázis mentési funkcióját használják erre a célra. Az SQL Server Express verziója nem tartalmaz belső mentési funkciót. Helyette annak ütemezhető megoldásaként egy **mintát** le tudnak tölteni a honlapunkról: <u>https://xlber.hu/frissit/Backup_x64.zip</u> **Az adatokat benne aktualizálni szükséges!** Ez időbélyeggel ellátott mentést tud készíteni és a hálózaton egy fel nem csatolt könyvtárba azt át is tudja mozgatni (\\<számítógép elérés>\<megosztásnév> helyre) – ami adatbiztonsági szempontból javasolt.

- 2. Meg kell határozni, hogy kik viselik a következő szerepeket és meg kell határozni a felhasználói adataikat:
 - a rendszer üzemeltetését végző személy (a cég informatikai rendszerét üzemeltető rendszergazda): nem feltétlenül azonos a programrendszer frissítését végző személlyel. Előfordul, hogy külső szolgáltató van megbízva ezzel a feladattal. Ő az, aki meghatározza – az informatikai rendszer ismeretében –, hogy milyen működési környezet legyen kialakítva. A rendszerben használt gép(ek)et el tudja érni, és az esetleg szükségessé váló rendszerszintű változtatásokhoz megfelelő jogosultsággal bír.
 - a programrendszer frissítését végző személy: ha az üzemeltető rendszergazda elérhetősége korlátozott, akkor hasznos lehet, ha a cégen belül az egyik felhasználó (aki ennek az elvégzésére be van tanítva) átvegye ezt a feladatkört. Jellemzően a Frissítési hírlevélben jelzett információk alapján merül fel, hogy el kell végezze a feladatot – a rendszer programjait, majd a használt adatbázisokat az aktuális verzióra frissítse.

Szükséges ehhez, hogy az SQL szerveren "SysAdmin" jogosultsága lehessen (vagy "SA" felhasználóként belépve, vagy Windows autentikáció használatával alanyi jogon).

Ismernie kell a Közös frissítési könyvtár elérhetőségét, és jogosultsága kell legyen oda írnia. A modul(ok) használatára jogosító regisztráció rendszerbe való betöltésére is jogosult ilyen módon.

Javasolt számára egy megfelelően beállított klienshez való hozzáférést biztosítani. Ha ő nem a rendszer felhasználója, akkor az SQL szerverrel azonos számítógépre javasolt neki egy kliens telepítése, így a rendszerben használt verziójú modullal az adatbázisokat a szükséges verzióra tudja frissíteni.

• a rendszer egy felhasználója: jellemzően a szakterületének megfelelő modul(ok) használatára képzett személy. Nem kell ismerje a teljes rendszer informatikai működését. Felhasználói névvel és jelszóval van azonosítva (Windows autentikáció esetén a rendszer által azonosítva).

- 3. A használandó SQL server és kezelő programjának beszerzése. Akár az ingyenes Microsoft SQL Server Express vagy valamelyik licenszelendő verzió és a Microsoft SQL Server Management Studio letöltése a Microsoft letöltőközpontjából vagy egy már meglévő SQL Server példány SysAdmin hozzáférési adatainak megkapása.
- 4. (Opcionális:) az SQL Server és kezelő programjának telepítése (<u>Adatbázis kezelő (MS SQL Server) telepítése</u>).
- 5. Létre kell hozni a Közös frissítési könyvtárt a megfelelő hozzáférési jogosultságokkal (normál felhasználók számára **csak** olvasási joggal) és megosztani az érintettekkel.
- Le kell tölteni a programrendszer alap telepítő programját és az aktuális frissítését a honlapunkról, és az aktuális verziót rögtön kicsomagoltatni a Közös frissítési könyvtárba.

Ehhez, és a későbbi frissítések letöltéséhez is, szükséges a honlapunkon regisztrálni és az "ügyfél" státusz megkapását igényelni hozzá az Ügyfélszolgálatunknál.

Célszerű a Közös frissítési könyvtárba betölteni a programrendszer telepítő programját is, hogy a kliensek telepítésekor ne kelljen keresgélni.

- 7. A programfrissítést végző személy számára telepíteni a programrendszer egy kliensét. Be kell állítani a frissítési paramétereket és elvégezni a frissítést. Eközben ne feledjük beállítani az ODBC (32bites!) SQL szerverhez való kapcsolódási adatait a számítógépére!
- 8. Létre kell hozni legalább egy kezelt cég adatbázisát (ezt később, mint "üres" vagy akár az SQL Server "model" adatbázisaként, felhasználhatjuk a többi adatbázis létrehozásához).
- 9. Be kell állítani az SQL szerveren a felhasználók jogosultságait a létrehozott adatbázis(ok)hoz.
- 10. A programrendszer egy érvényes moduljának használatával az adott adatbázis(ok) első frissítését elvégezni. Ez adatbázisonként 5-10 percbe is beletelhet, ezért érdemes csak egy adatbázist készíteni és utána ebből az adatbázisból az SQL Server Backup – Restore funkciópárosának felhasználásával az összes többit létrehozni.
- 11. Be kell állítani az adatbázisok biztonsági mentését. Javaslom, hogy az SQL Server Backup funkciójával készített mentést állítsák be e célra, mert az akár használat közben is elvégezhető és mindig érvényesen visszatölthető mentést készít. Egy minta erre letölthető tőlünk: <u>https://xlber.hu/frissit/Backup_x64.zip</u> (vagy ha ez a számítógép 32 bites Windows-t használ, akkor a <u>https://xlber.hu/frissit/Backup_x86.zip</u>).
- 12. A többi, leendő klienseket futtató számítógépre is telepíteni kell a programrendszert. Futtatni a programrendszer telepítőjét, beállítani a frissítési paramétereket és elvégezni a frissítést. Eközben be kell állítani az ODBC (32bites!) kapcsolódás adatait. Ha az elsőnél nem sikerülne a kapcsolódás, akkor a Szerver oldalán kezelni kellhet a Tűzfal beállításait.

A most következőkben részletesebben kifejtem a rendszerünkre jellemző lépések elvégzését.

Adatbázis kezelő (MS SQL Server) telepítése

1. Válasszuk ki azt a Windows operációs rendszert már futtató (akár virtuális) számítógépet, amely ezentúl a Servantes/XL Bér rendszer működése során előállt adatokat fogja tárolni. Ennek meg kell felelnie az adott Microsoft SQL Server-hez támasztott "minimális hardver

követelmények"-nek, de ajánlott legalább a "javasolt hardver követelmények"-nek megfelelő kapacitású számítógépet használni. Természetesen, a nagyobb sebességű és nagyobb memóriával bíró, gyorsabb háttértárral rendelkező számítógép – amit ezentúl csak Szerver néven nevezünk –, előnyösebb a felhasználók szempontjából. Az adatbiztonság miatt fontos, hogy felügyelete megfeleljen egy szokásos adatszervertől elvártnak.

Információ: egy-két felhasználós rendszereknél fel szokott merülni, hogy az egyik számítógépet nevezzük ki "szerver"-nek, mert az lesz a "fő" számítógép. Erre az esetre is igaz a Microsoft SQL Server-hez támasztott hardver követelmény. Ez a megoldás sérülékenyebb, mert ezeket a számító-gépeket a felhasználók lekapcsolják a munkák végeztével és sokszor nem rendelkeznek szünetmentes tápegységgel sem. Ez a mentések kézi indítását és a különösen a biztonsági mentés külső tárolá-sának jól átgondolt megoldását igényli.

2. Ha a Szerveren még nincs valamilyen verziójú Microsoft SQL Server telepítve, akkor azt telepíteni szükséges. Kisebb cégeknél, vagy az indulási időszakban, sokszor elegendő ennek az ingyenes "Express" verziója is. Ez a Microsoft honlapjáról letölthető. Bár a rendszerünk kompatibilis a Microsoft SQL Server 2000-től kezdve, javasolt mégis legalább a Microsoft SQL Server 2005 SP4 vagy magasabb verzió feltelepítése. Az SQL Server mellett szükségünk lesz egy SQL Servert kezelő programra, mint a Microsoft SQL Server Management Studio, mert a leendő adatbázisok kezelése és a felhasználók jogosultságainak beállításakor is szükségünk lesz rá. Ha a rendelkezésünkre álló csomagnak ez nem része, akkor külön is letölthető egy megfelelő verziója a Microsoft-tól.

Az SQL Server telepítése során figyelembe veendő tényezők:

1. SQL Server 2016-tól kezdve megjelent az a fajta telepítő, amelyik maga le tudja tölteni a szükséges programrészeket: (itt legjobb a Custom típust választani, hogy a Management

Studio és a megfelelő beállítások megadhatóak legyenek): a rendszerünk NEM igényel semmi további szolgáltatást, mint az alap SQL Server-t és mint ingyenes kezelő program, a Management Studio-t. A további szolgáltatások telepítése ezért csak fölösleges erőforrás foglalást jelentenek.

2. A Servantes/XL Bér rendszer a felhasználók adatbázis(ok)ba való bejelentkeztetését az SQL Server azon belül a felhasználó és jelszó vagy a Windows jogosultsági rendszerére építi, így célszerűen a telepítéskor ne hagyjuk az alapértelmezésekkel (Basic típus) települni. A telepítés során a jogosultság kezelési módnál az un. "Mixed" (Windows NT VAGY Felhasználónév és jelszó párost használó autentikációk lehetősége) módot kell kiválasztani. Ennek a Servantes/XL Bér rendszer adatbázisainak frissítésekor is szerepe lesz. (Van lehetőség a Servantes/XL Bér-ben kizárólag a Windows autentikációt használ-

ni, de speciális helyzetben mégis jól jön a felhasználónév és jelszó páros általi azonosítás.) A Servantes/XL Bér rendszer magyar nyelvű, ezért a megfelelő működéshez a rendszer beállításakor a Collation: **SQL_Hungarian_CP1250_CI_AS** v. **Hungarian_Technical CI AS** (*a magyar környezetben alapértelmezett Hungarian_CI AS pl. a Servantes-Kész*-

mcal_C1_AS (a magyar kornyezetben alapertelmezett Hungarian_C1_AS pl. a Servantes-Keszlet modulnál nem javasolt, mert a kétkarakteres betűink esetében a szövegtöredékre keresés furcsán nem-talált adatokat eredményezhet. Pl.: 'c' betűre kereséssel a 'cs' tartalmú azonosítókat nem találja meg).

Technikai információ nem magyar szerverekhez: Külföldi telepítésű SQL szerverrel is képes működni a rendszer, ekkor legalább az adatbázis kódlap-beállításánál szükséges a magyar kódlap, a "Case Insensitiv" (kis és nagybetűt ne különböztesse meg) és az "Accent Sensitiv" (megkülönbözteti az ékezetes betűinket az ékezet nélküliektől) beállítás. Mivel a Servantes/XL Bér rendszer egy ideiglenes táblát létrehoz az SQL szerver saját "tempdb" adatbázisának ideiglenes táblái közé, amelynek a neve a bejelentkezett felhasználó gépnevéből és az adatbázis nevéből áll össze amibe bejelentkezett, – amely az adott modulba való többszöri bejelentkezésből adódó problémák elkerülésére is szolgál (és elnevezésében követnie kell a beállított nyelven a táblanevek szabályait is) –, ezért annak külföldi kódlap-beállítása esetén az adatbázis(ok) és a kapcsolódó gépek neveinél erre különös figyelemmel kell lenni: ekkor jobb ha nem használunk angol karaktereken és számokon kívül mást (még kötőjelet, aláhúzást sem)!

3. Várható intenzív adatbázis-használat esetén, az adatbázis(ok) tárolási helyének érdemes egy, az operáció rendszertől fizikailag elkülönült meghajtót használni. Ez az adatbiztonságot is növeli. Ez különösen igaz, ha a rendszer nem SSD-re van telepítve.

Az adatbázis-kezelő feltelepítése után ne felejtsük a működési környezetnek megfelelően beállítani a belső (esetleg külső) hálózattal való kommunikációjának módját:

Elérése: Microsoft SQL Server ... -> Configuration Tools -> SQL Server ... Configuration Manager. MS SQL Server 2017-nél ezt SQLServerManager14.exe-nek nevezik és a \Windows\System32\ alá kerül be! Legegyszerűbb ha a programkeresőt használjuk "SQLServer" szövegrészletet felhasználva. Piros ikonrészletéről könnyen azonosítható.

Itt valami hasonló beállítás a legtöbb esetben megfelelő:

Sql Server Configuration Manager		
Fájl Múvelet Nézet Súgó < 🔿 🖄 🖾 🍳 😹		
SQL Server Configuration Manager SQL Server Services ▲ .SQL Server Network Configuratic Q Protocols for SQLEXPRESS ▶ .SQL Native Client 11.0 Configura	Protocol Name Shared Mem Named Pipes TCP/IP	Status Enabled Enabled Enabled

Ehhez a "Status" értékeket kell jobb egérgombbal "Enabled"-re változtatni a "Named Pipes" vagy "TCP/IP" protokol neveknél. Ezek átállítása után szükség van arra, hogy "újra indít-suk" az SQL Server példányt:

Sql Server Configuration Manager				
Fájl Múvelet Nézet Súgó ⇒ □ ●				
SQL Server Configuration Manager	Name	State Running	Start Mode Manual	Log On As NT AUTHORITY\NetworkService
▲ J. SQL Server Network Configuratic □= Protocols for SQLEXPRESS ▷ 勇 SQL Native Client 11.0 Configura	SQL Server Agent (SQLEXPRES SQL Server Browser	Stopped Stopped	Other (Boot, Sy Manual	NT AUTHORITY\NETWORKSERVICE NT AUTHORITY\LOCALSERVICE

(Itt jobb-egér-gombbal a kékkel kiemelt sorra mutatva, és a "Restart" menüpontot választva.) Ahhoz, hogy a hálózat más helyeiről elérhető lehessen az adatszerver, a "Log On As" oszlopban egy hálózati szolgáltatást kezelő felhasználónévnek kell lennie, alapesetben a fenti (telepítés során ez az alapértelmezett, de előfordulhat, hogy a telepítést végző más rendszerfelhasználó nevet adott meg) és a "State" oszlopban az SQL Server állapota "Running" kell legyen. Alapesetben ehhez nem kell hozzányúlnunk. Az SQL Server Browser szolgáltatás elindítása segíti a külső kapcsolódást, ezért az első alkalommal jól jöhet.

Egy fontos lépés még, ha TCP/IP kapcsolaton keresztül szeretnénk kívülről kapcsolódni, hogy a használt Tűzfalon az adat-átjárhatóságot biztosítsuk:

Ha a beépített Túzfalat használjuk, erről információ található a Microsoft honlapján:

https://docs.microsoft.com/en-us/sql/sql-server/install/configure-the-windows-firewall-to-allow-sql-server-access

A könnyebben beállíthatónak tűnő lehetőség, hogy a Tűzfal beállításaiban közvetlenül megengedjük az SQL Server példány számára, hogy kívülről kapcsolatot fogadjon:

- a.) A Vezérlőpulton indítsuk el a Tűzfal beállítását
- b.) A bejövő kivételek közé adjuk hozzá az SQL Server példányt futtató programot.
- (pl. C:\Program Files\Microsoft SQL Server\MSSQL<szerver verzio>.<példány_neve>\MSSQL\Binn\sqlservr.exe) c.) Innentől kezdve lehet a példánnyal kívülről kommunikálni.

Tudnunk kell, hogy milyen porton keresztül várja a kapcsolatot az SQL Server példány:

SQL Server Configuration Manager-ben, a SQL Server Network Configuration -> Protocol for <SQL Server instance neve> alatt, a TCP/ IP protokol-ra jobb-katt -> Tulajdonságok-ban, az IP Addresses fülön, az IPAll (ez a legalsó) szekciónál nézzük meg, hogy mennyi a TCP Dynamic Ports értéke. Ha az nem a dinamikus 0 érték (pl. 64871), akkor akár beírhatjuk a 1433-at is, ami az alapértelmezett portja. Több SQL Server példány esetén ezt különböző értékre állítsuk, és a dinamikus port helyett a megjelenőt kell használjuk és ezt írjuk be majd az ODBC-be is – a Dinamikus portmeghatározás pipa kivétele után.

Egyik másik lehetőségnek azt írják, hogy csak a konkrét portot engedélyezzük a Túzfalnál.

https://docs.microsoft.com/en-us/sql/database-engine/configure-windows/configure-a-server-to-listen-on-a-specific-tcp-port?view=sql-server-ver15

Megcsinálhatjuk ezt kezelőfelületen keresztül:

Port nyitás: Vezérlőpult->Windows Tűzfal->Speciális beállítások. Bejövő szabályok->Új szabály...

TCP port, specific: 1433 - Allow the connection.

Vagy parancssorból is elvégezhető, ha futtatjuk a következőket pl.:

>netsh advfirewall firewall add rule name = SQLPort dir = in protocol = tcp action = allow localport = 1433 remoteip = localsubnet profile = DOMAIN

3. Fel kell mérni, hogy hány és milyen nevű cégre kell a rendszert felállítani. Létre kell hozni a cégek adatbázisait (vagy ha volt korábbi biztonsági adatbázismentése a cégeknek, azokat vissza kell tölteni). Az adatbázisnevek kiválasztásánál érdemes olyan kommunikatív neveket megadni, amelyek csak betűket, és számokat tartalmaznak. Javaslunk még létrehozni egy "Teszt" céget is, amelyet időnként az egyik éles cégről való adatmásolással (biztonsági men-tésből való visszatöltéssel) aktualizálhatunk. Szerepe az, hogy a felhasználók gyakorolhassák a rendszer használatát, és kipróbálhassák nem-szokásos megoldások hatásait.

Kapcsolódás az SQL Server-hez az SQL Server Management Studio-val

Indítsuk el az SQL Server Management Studio-t. (Ezen leírásban a SQL Server 2017-hez tartozó Management Studio v17.9.1-ben megjelenő ablakokról készültek a képek, de a többi verzióban is lényegében azonos tartalmúak, a módosítandó elem megnevezése pedig egyezik.) A hosszas elindulása után rögtön kapcsolódni akar egy adatbázis-kezelőhöz, amit a következő ablakok egyikének kitöltésével

tudun	k elvégezni:				
Connect to Server		×	Connect to	Server X	<
	SQL Server			SQL Server	
Server type:	Database Engine	~	Server type:	Database Engine 🗸	
Server name:	PANB100SP\SQLEXPRESS	~	Server name:	PANB100SP\SQLEXPRESS ~	-
Authentication:	Windows Authentication	~	Authentication:	SQL Server Authentication $\qquad \qquad \lor$	1
User name:	PANB100SP\User	~	Login:	sa 🗸 🗸	1
Password:			Password:	*****	]
	Remember password			Remember password	
[	Connect Cancel Help	Options >>		Connect Cancel Help Options >>	

A bal oldali az első alkalommal alapértelmezett Windows autentikációs beállítás esetét, a jobb oldali az SQL Server Autentikációra kapcsolás esetén látható ablakot mutatja.

A "SZERVER" nevének a helyére az SQL szerver elérési nevét kell megadni. Ha Express változatot telepítettünk, akkor ez jellemzően valahogy így nézne ki: "SZERVER\SQLEXP-RESS". Ha a szerverről lépünk be, elég lehet: ".\SQLEXPRESS" is. A "\"-jel után az adatbázis-kezelő "instance" (=példány) nevét kell megadnunk (mivel több is lehet ebből egymás mellett), amit a telepítéskor meghatároztunk. Teljes verziónál alapesetben nem kell megadjuk a példány nevét.

Van egy másik mód, ahogy az adatbázis-kezelő példány megcímzése történhet: a TCP/IP portszámmal, amit a beállítása során beállítottunk. Ha a portja 1433, akkor így nézne ki:

SZERVER,1433

(Figyelem! Nem a szokásos kettőspont előzi meg a port számot, hanem vessző!)

Első alkalommal javaslom, hogy SQL Server Autentikációval, a Szerver teljes elérési útjával jelentkezzünk be, mert evvel a későbbiek során használt elérési utat és jelszót is leellenőrizzük egyben.

Adatbázis létrehozás

(amennyiben már rendelkezünk adatbázissal, amit egy régebbi mentésből szeretnénk visszatölteni, ugorjunk az *Adatbázis visszatöltése* részhez!)

- 1. Kapcsolódjunk az előbb leírt módon az SQL szerverhez az SQL Server Management Studioval!
- 2. Kapcsolódás után a bal felső részen:

A legelső sorban a példány teljes nevét találjuk (utána zárójelben a Microsoft saját verziószámát is láthatjuk, ami eltér az SQL Server kiadás számától), ami segíthet a pontos azonosításban. 3. A "Databases"-re jobb-egérrel kattintva és a "New Database" (=új adatbázis)-t kiválasztva adhatjuk meg az adatait:

Select a page General	🖵 Script 👻 ?	∏ Script ▼ ♀ ♀ ↔ Help ↓								
Options Filegroups	Database name:		steszt	steszt						
	Owner:	Owner: <default></default>								
	Database files:	ndexing								
	Logical Name	File Type	Filegroup	Initial Size (MB)	Autogrowth / Maxsize					
	1.1.1.1	ROWS	PRIMARY	250	By 10 percent, Unlimited					
	steszt	110110								

FONTOS: Csak betűket és számokat használjunk az adatbázisnévben! Evvel elkerülhetjük, hogy a következő hibajelenség történhessen:

A rendszer a névben használt bizonyos karakterekre érzékeny, néhány esetben. Ismert, hogy nem magyar collation-ű SQL Server beállításkor (tehát maga az adatbázis SQL_Hungarian_CP1250_CI_AS, de a rendszer adatbázisai pl. Latin1_General_CI_AS); de még az SQL Server magyar collationt használva is, ha külföldi nyelvű a Windows, a következő hibaüzenetet kaphatjuk adatbázis frissítéskor: "Felhasználók használják ezt céget! Először léptesse ki a felhasználókat!" – miközben tudjuk, hogy nincs belépve senki, és nem is maradt bekapcsolva senkinél egy modul sem. Oka: a felhasználók adatbázisba való bejelentkezésének azonosítására használt megoldásban a karakterkonverziókat mi magyar rendszerhez állítottuk be.

Az adatbázis neveként, az előbbit figyelembe véve, a cég nevére utalót adjunk meg. Az "Initial Size" (=kezdeti méret) azt állítsuk a várható méretre (üres adatbázisnál legalább 400 MB legyen). Az "Autogrowth" (=automatikus növekedés) alapesetben 1MB szokott lenni és "unrestricted" (=korlátlan). Ez erős fájl-fregmentálódást okozna a meghajtón, ezért állítsuk át a mellette lévő "..."-jelű gombbal 10%-ra, ami azt jelenti, hogy az aktuális méret 10%ával növeli a méretet, ha már nem lenne elég helye az adatbázisban. A korlátlan növekedést hagyjuk meg, mert nem szeretnénk az adatok felvitele vagy számlázás során arról kapni üzenetet, hogy nincs elég hely az adatbázis számára. A "Path" oszlopban az alapértelmezett adatkönyvtár elérési útja található. Ha más könyvtárba szeretnénk tenni az adatbázist (ha telepítéskor nem állítottuk át az adatbázis tárolására kijelölt könyvtárat, de mégis pl. sebességi, vagy adatbiztonsági célból egy másik meghajtón szeretnénk tárolni), akkor azt itt kiválaszthatjuk.

A második sorban a "Log" adatait adhatjuk meg. Ez az épp folyamatban lévő adatfeldolgozások ideiglenes tárolására szolgál és – ha kértük –, az esetleges adatváltoztatások történetét rögzíti. Az "Initial Size"-t hagyjuk 1MB-on, az "Autogrowth"-t javaslom 20 MB-ra és "unrestricted".

New Database							\times
Select a page General	🖵 Script 🔻 😮 Help						
Øptions Filegroups	Collation:						~
	Recovery model: Compatibility level:		Simple				\sim
			SQL Server 2017 (140)				\sim
	Containment type:		None			\sim	
	Oth	Other options:					
	•	2↓ 🖻					
	\sim	Automatic					^
		Auto Close		True			
		Auto Create Incremental Statistics		False			- 11
		Auto Create Statistics		True			- 11
		Auto Shrink True		True			
		Auto Update Statistics True					
		Auto Update Statistics Asynchrono	usly	False			
Connection	~	Containment					

Bal oldalon az "Options" page (lap)-t kiválasztva:

A Collation-t, ha a <server default>-nak nem SQL_Hungarian_CP1250_CI_AS volt beállít-

va telepítéskor, itt beállíthatjuk a szükséges típust.

A Recovery model arra szolgál – hogyha lenne egy külön erre a célra megvásárolható programunk a böngészésére –, hogy az adatbázis sorainak a módosítás-történetét megnézhetnénk.

Mivel nem használjuk, ezért javaslom a "Simple" (= nem tárolja a rekordok változás-történetét) beállítását. *Ha nem "Simple" módot választunk, akkor a "Log" tárolására kijelölt állomány rohamos növekedésére számíthatunk!*

A többi beállítást alapértelmezetten lehet hagyni. Ha az erőforrás használatot akarjuk optimalizálni, akkor a Net-en érdemes rákeresni az "Auto Close" és "Auto Shrink"-nél az opciók hatására – én javaslom ezek "True" értékre való állítását.

A beállítások elvégzése után a lenti "OK" gombbal létrehozzuk az adatbázist.

4. Ezután a fent leírt módon hozzuk létre az összes szükséges adatbázist. Információ: Az SQL server lehetőségeit kihasználva gyorsíthatunk ezen a folyamaton, ha egy, a Servantes/XL Bér által épp inicializált adatbázist lementünk és a létrehozandó többi adatbázist abból az "üres" állapotból visszatöltve hozzuk létre.

Korábbi Servantes/XL Bér adatbázis visszatöltése

Amennyiben már korábban létező XL Bér/Servantes rendszerből származó adatbázisunk van, biztonsági mentésből visszatölthető annak az adatbázisa az SQL szerverbe.

- 1. Kapcsolódjunk a korábban leírt módon az SQL szerverhez az SQL Server Management Studio-val!
- 2. Kapcsolódás után a bal felső részen:

3. Jobb-kattal a "Databases"-re megjelenik a gyorsmenü, ahol válasszuk a "Restore Database" (=adatbázis visszaállítás) menüpontot:

🔀 Restore Database - steszt								- 0	ı x
🐼 No backupset selected to be restored	ł.								
Select a page General Files Options	Script Characteristics Script Characteristics	steszt						Trr	v v eline
	Restore Name Compo	nent Type	Server	Database	Position	First LSN	Last LSN	Checkpoint LSN	Full LS

Adjuk meg a visszaállítás forrását (Source): Válasszuk ki a rádió gombbal a "Device"-t, ami után a jobb szélén "…"-al jelzett gomb megnyomásával meghatározhatjuk a korábbi bizton-sági mentés állományát, amit vissza szeretnénk tölteni.

Source			
O Database:			
Device:			
Database:			
Destination	Select backup devices		~
Database:	Specify the backup media and its location for your restore operation.		
Restore to:	Backup media type: File V		
Restore plan	Backup media:		
Backup sets to restore:	E:\SQL_bak\s_vizesteszt_20200227-1358.bak	Add	
Restore Name Cor		Remove	
		Contents	

Az "Add" gombbal hozzáadhatjuk, kitallózva, a rendelkezésünkre álló biztonsági mentést. Utána az "OK" gombra kattintva, a rendszer megnézi, hogy milyen mentések találhatóak az állományban:

Source									
O Database:									
Device:	E:\SQL_ba	E:\SQL_bak\s_vizesteszt_20200227-1358.bak							
Database:	s_vizestesa	zt						~	
Destination									
Database:	s_vizestesz	zt						~	
Restore to:	The last ba	ckup taken (2	2020. feł	oruár 27., e	csütörtök 13:58	:29)		Timeline	
Restore plan									
Backup sets to restore:									
Restore Name	(	Component	Туре	Server	Database	Position	First LSN		
s_vizesteszt-Te	ljes mentes	Database	Full	S2012	s_vizesteszt	1	2126800000	0036900037	

Kipipálva kell lennie, hogy melyik mentést szeretnénk visszatölteni. Legtöbbször csak egy mentést találunk, de akkor is, a visszatöltendőnek kijelöltnek kell lennie.

Adjuk meg a visszaállítás célját (Destination): Itt a "Database" mellé beírhatjuk, vagy ha esetleg már létezik, kiválaszthatjuk azt az adatbázis nevet, amiként a rendszerben szerepeltetni szeretnénk.

4. Át kell kapcsolnunk baloldalon a "Files" lapra:

💀 Restore Database - s_	vizesteszt				-	
〕 Ready						
elect a page	🕤 Script 👻	😮 Help				
General Files Options	Restore da	atabase files a	is			
	Rela	ocate all files t	o folder			
	Dat	a file folder :		C:\SQLData		
	Log	file folder :		C:\SQLData		
	Logica	al File Name	File Type	Original File Name	Restore As	
	s_vize	esteszt	Rows Data	E:\SQLDATA\s_vizesteszt.mdf	C:\SQLData\s_vizesteszt.mdf	
	s_vize	esteszt_log	Log	E:\SQLDATA\s_vizesteszt.ldf	C:\SQLData\s_vizesteszt.ldf	

Ha netalán már létezik ez az adatbázis, legjobb ha az Options lapon bepipáljuk az "Overwite the existing..." (=Felülírni a létező...) jelölőnégyzetet.

FONTOS!: ellenőrizzük le a "Restore As" részben megjelenő "Data" (=adat) és "Log" fájlok rendszer által összeállított, elérési úttal együtt megadott, állomány nevét. **Amennyiben nem az adatbázisnak megfelelő, írjuk át!** A meghatározásában a jobb oldali "…" tallózó gomb is segíthet, mivel megkereshetjük vele a rendszerünkben létező állományokat.

- 5. Így mindent megadva, az "OK" gombra kattintva, megtörténik a visszatöltés.
- 6. Amennyiben nem ezen az SQL szerveren készült mentést töltünk vissza mint a jelen folyamatban is –, van egy fontos feladat, mielőbb tovább tudunk menni: el kell távolítsuk a másik rendszer által, az adatbázisba beleírt felhasználókat. Ezek, bár lehetséges, hogy azonos névvel bírnak, mint a jelenlegi rendszerben majd szerepeltetendők, az aktuális

SQL szerver számára mégis idegenek.

Felhasználók törlésének lépései:

Törölnünk kell a felhasználók által létrehozott nézettáblákat: 6.1.

Connect - 🛱 🎽 🗏 🍸 🖒 🚸	Back Forward 🐖 🕏 🝸 🖒	-V+ Search			
PANB100SP\SQLEXPRESS (SQL Server 14.0.1000 - PANB1	00SP\U PANB100SP\SQLEXPRESS (SQL Set	rver 14.0.1000 - PANB100S	P\User)\Databases\s_vizesteszt\Views		
🖃 📁 Databases	Name	Sahama	Create Data	Deline Maakk Skata	0
System Databases	Ivanie	Schema	Create Date	Policy Health State	Owner
🗉 🗰 Database Snapshots	System Views				
s_vizesteszt	AFA_MLAP01	cgabor	2019.05.21. 13:05		cgabor
Database Diagrams	AFA_MLAP01A	cgabor	2019.05.21. 13:05		cgabor
Tables	AFA_MLAP02	cgabor	2019.05.21. 13:05		cgabor
Views	AFA_MLAP02A	cgabor	2019.05.21. 13:05		cgabor
External Resources	DIJBEKERO_EGYENLEG	cgabor	2019.05.21. 13:05		cgabor
Synonyms	ELOIRKTGB	cgabor	2019.05.21. 13:04		cgabor
Programmability	felh_foly	cgabor	2018.04.16. 8:47		cgabor
E Service Broker	fokom_ev	cgabor	2019.05.21. 13:05		cgabor
E Storage	fokom2	cgabor	2019.05.21. 13:05		cgabor
E security	fokot_mszkod	cgabor	2019.05.21. 13:04		cgabor
E Cester	KALKNYOM	cgabor	2019.05.21. 13:04		cgabor
xi_barbara	konyvelt_sorszam	cgabor	2019.05.21. 13:04		cgabor
	🗇 munkasz	cgabor	2019.05.21. 13:05		cgabor
	Soss_foly	cgabor	2018.04.16. 8:47		cgabor
	ssz_uftet	cgabor	2018.04.16. 8:47		cgabor
Security	part_adat	cgabor	2019.05.21. 13:04		cgabor
Server Objects	part bankok	cgabor	2019.05.21. 13:05		cgabor
Replication	PENZ2	cgabor	2019.05.21, 13:05		coabor
PolyBase	S AKT ORAALLAS	cgabor	2019.05.21, 13:05		cgabor
🛞 📕 Management	S FAR	cgabor	2019.05.21, 13:05		coshor
XEvent Profiler	S EAR E	cgabor	2019.05.21, 13:05		cgabor
	S FOVEDIEL 014 ALL	crahor	2019.05.21. 13-05		coabor
	S FLO14 DE	coabor	2019.05.21, 13:05		coabor
	S FLOKESZ 0	cashor	2019.05.21, 13:05		cashor
	S FLOKESZ 1	cgabor	2019 05 21 13:05		cgabor
	S ELOKESZ 2	cgabor	2019.05.21. 13:05		cgabor
	Viewe		400 Items		Selected: 300

Legyen bekapcsolva az "Object Explorer Details" nézet, hogy egyszerűbb legyen törölni (View->Object Explorer Details)!

Baloldalon a kívánt adatbázison belül kattintsunk a "Views" (=nézetek) gyűjtőre. Erre jobb oldalon megjelenik a gyűjtő tartalma. Ott csak a felhasználók nézettábláit jelöljük ki: Ctrl-A, hogy az összeset kijelöljük, majd a Ctrl billentyű nyomva-tartása mellett kattintsunk a rendszer gyűjtő(k)re, így kikapcsolva azokat. Aztán Delete (=törlés). Ezeket probléma nélkül törölhetjük, mert a Servantes/XL Bér belépés során létrehozza a felhasználói számára.

6.2. Mostmár törölhetőek az adatbázisból a felhasználók: 📕 Data

- Databases				_
System Databases	Name	Schema	Create Date	Policy
	🖬 amhar		2017 05 04 10-26	
Database Snapshots	gabor		2017.03.04. 10:50	
🖃 🛢 s_vizesteszt	🚮 dbo		2003.04.08. 9:10	
🗉 📁 Database Diagrams	A			
🗉 💼 Tables	Microsoft SQL Serv	er Management Studio		
🗉 🛑 Views				
🗉 🛑 External Resources	Inere is a schema?	schema that has the same hame as the l	user you are deleting. Do you also want to delete the	
🗉 📁 Synonyms	-			
🗉 📁 Programmability				
🗉 🛑 Service Broker	40		Yes No	
🗉 🛑 Storage				
🖃 🛑 Security				
😠 🛑 Users				
🖂 🛑 Palar				

Az adatbázison belül a "Security" alatt nyíló "Users"-re kattintva jobb oldalon megjelenik az összes felhasználó, aki a rendszerben szerepel. Csak azt a felhasználót töröljük (jobb-katt és "Delete" menüpont) amelynél tudjuk, hogy utólag lettek felvíve (tehát az SQL Server saját felhasználóit ne töröljük, ha nem kifejezetten tudjuk, hogy mit okozunk vele)! A megjelenő "There is a schema..." kérdésnél válasszuk a "Yes"-t, amivel letöröltetjük a felhasználóhoz kapcsolódó, már szükségtelen sémákat is. A megjelenő ablak információt ad a törlésre kerülő objektumokról; "OK"-zuk le.

Új felhasználók felvitele az SQL szerverbe, elérési jogosultság beállítása

Információ: ahhoz, hogy a Servantes/XL Bér rendszert használva hozzáférjünk egy adatbázishoz, szükség van arra, hogy az aktuális felhasználónak erre joga legyen. Ez három részből áll: először joga kell legyen arra, hogy kommunikáljon magával az SQL szerverrel, másodszor joga kell legyen a megadott adatbázis(ok)hoz való hozzáféréshez, harmadszor a Servantes/XL Bér rendszernek ismernie kell ezeket a felhasználókat, hogy amikor bejelentkeznek, a saját modul és menüszintű jogosultság kiosztását hozzájuk rendelhesse. A most jövő lépés sorozat az első és a második részt fogja megvalósítani.

- Microsoft SQL Server Management Studio File Edit View Debug Tools Windo 일 New Query 👔 🗟 🎯 📓 🥌 Object Explorer **→** 🕂 🗙 Connect 🕶 📑 📑 🔳 🍸 🛃 🍒 E C BEMUTATO\SQLEXPRESS (SQL Sen H Databases 🖃 🗀 Security 🕀 🗀 Logir New Login... 🕀 🧰 Sei 🗄 🗀 Cre Filter 🕀 🧀 Serve Start PowerShell 🕀 🥅 Replie Reports 🕀 🧀 Mana Refresh
- 1. Az adatbázis-kezelő példány kapcsolatán belül a Security->Logins-ra jobbkatt-al válasszuk ki a "New Login"-t. Erre megnyíló ablakban állítható be:

Login - New		
Select a page A General	🔄 Script 🔻 📑 Help	
[™] Server Roles [™] User Mapping [™] Securables [™] Status	Login name: Windows authentication SQL Server authentication	felhasznalo
	Password:	•••••
	Confirm password:	•••••
	Old password: Enforce password policy Enforce password expira User must change passw	tion
	User must change passv	vord at next login

Login name: adjuk meg a felhasználó nevét. Ezt kell majd begépelnie a felhasználónak a bejelentkezéskor, erre legyünk tekintettel.

Szükség van az "SQL Server authentication"-ra. Erre átkapcsolva beadhatjuk kétszer azt a jelszót, amit a bejelentkezéskor a felhasználónak meg kell adnia.

Amennyiben az egész Servantes/XL Bér rendszert Windows autentikációval akarjuk használni:

Ekkor maradjon a "Windows authentication" beállítás. Ebben az esetben figyelnünk kell még arra, hogy a felhasználó neve helyett a teljes autentikációs nevét kell használni (amit a rendszerben a felhasználónak csak megmutatunk, de nem tudja majd átírni). Amennyiben egy így azonosított felhasználó fogja a rendszer-adminisztrátor funkciót végezni (ő frissíti az adatbázisokat), akkor kapcsoljuk be a **Server Roles** lapon a **sysadmin** jelölőnégyzetet! **Ekkor az User Mapping lapot ne használjuk**!

Az "Enforce password policy" kikapcsolása megengedi, hogy ne kelljen speciális, a Windows Szerverben a rendszergazda által felállított szabályokat betartani a jelszavakkal kapcsolatban. SQL Server autentikáció esetén mindenképp kapcsoljuk ki!

Információ: a Servantes/XL Bér rendszer nem tudja kezelni az első alkalommal való jelszó megváltoztatási, illetve később a jelszó lejárásával kapcsolatos speciális feladatokat. Ezért kell ezt kikapcsolni. Windows autentikáció esetén ezt a felhasználó számítógépe kezeli, így ekkor a programnak már nem kell – tehát bekapcsolva érdemes hagyni.

Ha itt befejeznénk a jogosultság kiosztást, akkor csak az első rész valósulna meg.

2. Bal oldalon válasszuk ki az "User Mapping" lapot:

🔒 Login - New					
Select a page	🖾 Scrip	ot 🔻 🚺 Help			
Server Roles	Users	mapped to this login:			
Securables	Мар	Database	User	Default Schema	
🚰 Status		Ceglistak			
	V	Folyamat	felhasznalo	felhasznalo	
		master			
		model			
		msdb			
		TelefonosSQL			
		tempdb			
Connection	🗌 Gu Datab	est account enabled for ase role membership for	: Folyamat		
0	🔲 db	accessadmin			
BEMUTATO\SQLEXPRESS	db	backupoperator			
Connection	db	datareader datawriter			
sa	db 📃	ddladmin			
View connection properties	db	denydatareader denydatawriter			
ter connection properties	√ db	owner			
	db 🗌	securityadmin			
Progress	V DU	blic			

Jobb oldalon a "Map" oszlopban pipáljuk ki azt az adatbázist, amihez a hozzáférést engedélyezni szeretnénk a aktuális felhasználónak. A kipipálásra automatikusan beírja az "User" oszlopba a felhasználónk azonosítóját. A Servantes/XL Bér megköveteli, hogy a "Default Schema" oszlopába is beírjuk a teljes felhasználó azonosítót.

Információ: Az **ideírt azonosítónak egyedinek kell lennie az adott adatbázisban**, ezért is nem maradhatna üres, mert az azt jelentené, mintha azt írnánk be mindenkihez, hogy "dbo". Ez megsértené az előbbi szabályt. Ez a rendszergazda ("sa") felhasználó által használt séma azonosító. *A sysadmin szerepkörű rendszergazdának alapesetben minden műveletre van joga, így eleve fölösleges a hozzárendelést (mapping) nála elvégezni. Egy esetben lehetne ennek itt a helye: ha Windows autentikációt használunk a rendszergazdaként szereplő felhasználónál is. De ez esetben egyszerűbb, ha a "Server Roles" alatt bepipáljuk neki a "sysadmin" szerepkört. Ezután már nincs szükség a "User Mapping" beállítására.*

Egy másik fontos dolog, ami a Servantes/XL Bér megfelelő működéséhez elengedhetetlen, hogy a felhasználó megfelelő, "public"-nál magasabb jogkörű szerepét bepipáljuk minden egyes hozzárendelt adatbázisnál. A képernyő jobb-alsó felében lehet beállítani a jogosultsági szerepkörét, miután felette kijelöltük és ráálltunk a felhasználóhoz hozzárendelendő adatbázisra. Ezt alul a rendszer mutatja is a "Database role membership for:" után kiírt adatbázis névvel és kijelölésében a módosítható szerepkörökkel.

Amennyiben a rendszer üzemeltetésében nincs valamilyen ok arra, hogy csökkentsük a felhasználók jogait, akkor a legegyszerűbb lent a "db_owner" (adatbázis tulajdonos) szerepkört megadni.

Ha biztonsági okból az előbbi jogosultság nem engedhető meg, akkor azért, hogy védjük az adatokat, a következőket kell tegyük a Management Studio-t felhasználva:

```
Bal oldalon az adatszerver kapcsolatra jobb-click → New Query

Illesszük be a jobb oldalon megjelenő szövegmezőbe:

USE steszt

GO

CREATE ROLE db_servantes_user

GRANT SELECT, INSERT, DELETE, UPDATE, EXECUTE, CREATE VIEW TO

db_servantes_user WITH GRANT OPTION

DENY DELETE, UPDATE ON LOG_TEV TO db_servantes_user

DENY DELETE, UPDATE ON LOG_000 TO db_servantes_user

DENY DELETE, UPDATE ON LOG_014 TO db_servantes_user

DENY DELETE, UPDATE ON LOG_014 TO db_servantes_user

DENY DELETE, UPDATE ON SUSERS TO db_servantes_user

DENY DELETE, UPDATE ON GUSERS TO db_servantes_user

A "steszt" szöveg helyett adjuk meg majd egyenként azokat az adatbázisokat, amik-

hez a Servantes rendszerrel kapcsolódni szeretnénk. Majd "Execute"-gomb vagy F5-ös
```

billentyűvel egyenként hajtsuk végre a parancs-csomagokat. Ezekkel létrehozzuk az egyes adatbázisok szintjén a "db_servantes_user" szerepkört, amit majd a fenti folyamat során, kipipálással hozzárendelhetünk a felhasználó egyes adatbázisaihoz. (Ha eddig nem hoztuk létre, akkor a fenti folyamat során az adott adatbázisnál nem is kínálja fel a rendszer a kipipálás lehetőségét.)

Fontos! Ez a korlátozott mód bizonyos speciális (javasoltan éjszaka futtatott, de menüpontból is aktiválható pénzügyi-) funkciók használatát megakadályozhatja! Csak néhány, hosszabb futásidejű funkcióét, de evvel számolnia kell a felhasználóknak. Ezen menüpontok mindenkori sikeres használata ekkor, csak egy kitüntetett felhasználóval lesz lehetséges (vagy az "SA" /Rendszergazda-/felhasználó, vagy a nem korlátozott "db_owner" szerep kiosztása szükséges az ilyen felhasználóhoz). Az érintett menüpontokat a Servantes/XL Bér felhasználói kézikönyveiből tudhatja meg.

Végezzük el a lépéseket minden, a felhasználó által használni kívánt adatbázisnál, majd az "OK" gombra kattintva, a kívánt paraméterekkel hozzuk létre a felhasználót.

3. Végezzük el ezeket a lépéseket az összes felveendő felhasználóval.

Ezzel elvégeztük az SQL szerver beállítását.

Közös frissítési könyvtár beállítása, aktuális Servantes/XL Bér programverzió letöltése

Információ: ahhoz, hogy a Servantes/XL Bér rendszer telepítése és frissítése az összes kliensen megfelelően működjön, szükséges, hogy azonos programverziót használjon minden felhasználó. Ennek a legegyszerűbb módja az, hogy legyen egy minden kliens által állandóan elérhető aktuális Servantes/XL Bér programverzió.

- 1. Egy vállalati szoftvernél nem kívánatos az, hogy a programrendszer akármikor frissüljön. Az sem biztos hogy megengedhető, hogy a felhasználók hozzáférjenek az internethez. Emiatt a Servantes/XL Bér frissíthetőségét egy minden felhasználó gépe által látható közös könyvtár létrehozásával célszerű kezdeni. Javaslom, hogy egy egyébként is mindenki számára megosztott mappa alá létrehozott pl. "Servantes_upd" vagy "XLBer_update" (illetve bármilyen, erre a célra használható nevű) könyvtár létrehozásával kezdjük. A felhasználók számára javasolt és elegendő csak olvasási jogot adni hozzá. Azért érdemes ilyen nevet választani, mert azonosítja a feladatát. A letöltött önkicsomagolós frissítési állományt, amikor futtatjuk, ebbe a közös könyvtárba csomagoltatjuk ki. Az önkicsomagolós frissítés a Servantes esetében alapértelmezetten a kicsomagolás könyvtárán belüli "servantes_upd" alkönyvtárba fogja kicsomagolni a teljes programrendszert. *XL Bér frissítés esetében egyből az "XLBer_update" lehet a kicsomagolás könyvtára*. Ezt a könyvtárt fogjuk a klienseken mint *közös frissítési könyvtár* beállítani.
- **2. Ha a Servantes rendszert szeretnénk frissíteni**, akkor a honlapjáról (<u>http://www.servantes.hu/</u>) töltsük le az aktuális programverziót:
 - 2.1. Jelentkezzünk be a korábban regisztrált felhasználónév és jelszó párossal.
 - Feltételes: Amennyiben ilyennel még nem rendelkezünk, előtte ennek a helyénél kattintsunk a "Regisztráció"-ra. Azt töltsük ki megfelelően és regisztráltassuk magunk. Ezután hívjuk fel a Servantes Szoftver Kft. Ügyfélszolgálatát, és kérjük, hogy a felhasználói státusunkat állíttassák át "Ügyfél"-re. Ez szükséges ahhoz, hogy amikor bejelentkezve a honlapon, és kiválasztjuk a Letöltés->Szofverfrissítés és kézikönyvek menüpontot, akkor láthassuk a "Letöltés: Servantes frissítés - …" letöltő linket.
 - 2.2. Feltételes: Ha még nincs letöltve, a Letöltés->Szofverfrissítés és kézikönyvek menüpontban a "Letöltés: Servantes alap telepítő" linkjére kattintva töltsük le a programrendszer futtatási környezetét és Indítópultját feltelepítő SetupServantes.exe programot. A te-

lepítése után tegyük elérhetővé a kliensek számára is azzal, hogy betöltjük a "ServantesShare" megosztott könyvtárba. Így az új kliensek telepítésekor bármikor elérhető lesz.

- 2.3. A Letöltés->Szofverfrissítés és kézikönyvek menüpontban a "Letöltés: Servantes frissítés..." letöltő linkre kattintva töltsük le az aktuális teljes Servantes programrend-szert tartalmazó SERVANTES_UPD.EXE önkicsomagoló állományt és futtassuk! Kicsomagolás helyének a "ServantesShare" könyvtárat válasszuk! Kicsomagoláskor így a könyvtár alatt nyíló "servantes_upd" alkönyvtárba a rendszer teljes könyvtárstruktúrájának megfelelő állományok megjelennek. Ha volt már itt korábbi verzió, akkor a felülíráshoz engedélyt kell kérnie, amit meg kell engednünk neki.
- 3. Amennyiben CSAK XL Bér rendszere van (ha Servantes programrendszere van és azon belül használja az XL Bér-t, SOSE frissítse így külön az XL Bér programját, mert a kapcsolódó adatbázis verziója eltérhet!):
 - 3.1. Nyissuk meg az XL Bér frissítési adatok letöltését lehetővé tevő honlapon: https://www.xlber.hu az Ügyfélkapu->Útmutatók->XL BÉR FRISSÍTÉS MENETE Itt lépésről-lépésre le van írva, hogyan töltsük le és miképp csomagoljuk ki az aktuális programverziót.
 - 3.2. Feltételes: Ha még nincs letöltve, a <u>http://www.xlber.hu/frissit</u> lapon a "(Amennyiben az XL Bér alap-telepítőre van szüksége azt is le tudja tölteni <u>innen</u>)" linkjére kattintva (vagy közvetlenül a <u>http://xlber.hu/frissit/SetupXLBer.exe</u>) töltsük le a programrendszer futtatási környezetét, Indítópultját és Frissítést végző ikonját feltelepítő SetupXLBer.exe programot. Tegyük elérhetővé a kliensek számára azzal, hogy betöltjük a megosztott "XLBer_update" könyvtárba. Így a kliensek első telepítésekor elérhető lesz.
 - 3.3. A <u>http://www.xlber.hu/frissit/</u> lapról az ott leírtak szerint töltsük le az aktuális XL Bér frissítő csomagot és a leírás szerint frissítsük vele a közös frissítési könyvtár tartalmát.

Servantes/XL Bér regisztráció telepítése

Ahhoz, hogy egy felhasználó dolgozhasson egy Servantes modulban vagy az XL Bér-ben, érvényes regisztrációra van szüksége. Ezt be kell szerezni a szoftver szállítójától.

Telepítése többféle módon valósulhat meg:

 A program frissítési rendszer, a Frissítés során, az egész programrendszert és vele a regisztrációs és céglistát is, le tudja tölteni a közös frissítési könyvtárból. Amennyiben a közös frissítési könyvtárhoz kapcsolódó minden kliens ugyanazt a regisztrációt használja, ezt a frissítési funkciót felhasználhatjuk. Töltsük a kapott regisztrációs állományokat (SOWN.DBF és SMANAGE.DBF nevűek) a frissítési könyvtáron belüli a SYSTEM\ almappába. Ezután a klienseknél futó program, a program frissítésekor, automatikusan letölti maguknak az aktuális regisztrációt. Így biztosítható, hogy az időszakonként frissített regisztráció is gyorsan eljut minden klienshez.

Az egyes kliensekhez egyenként is betölthetjük az általa használandót:

- Másoljuk a C:\servantes\SYSTEM\ vagy C:\xlber\SYSTEM\ alkönyvtárba a kapott regisztrációs állományokat (SOWN.DBF és SMANAGE.DBF nevűek). *FIGYELEM! Ha az előző pontbeli lehetőséget már használjuk, az a programfrissítés során felülírja az itt egyenként bemásolt regisztrációt!*
- Vagy a Servantes rendszer esetén lehetőség van betölteni: a feltelepített kliens Indítópultjáról a "Beállítások" gombra megjelenő ablakon válasszuk ki a "Regisztráció" gombot. XL Bér esetén ez a modulba belépés után a Karbantartás→Regisztráció menüpont aktiválásával érhető el. Megjelenik egy ablak, amely megmutatja az aktuális regisztráció érvényességi adatait. Amennyiben van ennél frissebb szerződése, a "Regisztrálás" fület választva akár in-

ternetről, akár az Ügyfélszolgálattól email-ben kapott regisztrációs állományokat felhasználva, lehetővé válik a frissítés. *Amennyiben az internetről frissítés Windows jogosultsági okok miatt nem működne, válasszuk az email-ben kapott regisztrációs állományok korábban említett betöltését*!

Ezzel elértük, hogy minden kliens az aktuális verziót használni tudja.

Servantes/XL Bér telepítése egy kliens számítógépre

ODBC adatkapcsolat létrehozása

Információ: a Servantes/XL Bér rendszer moduljai az ODBC adatkapcsolatot biztosító (a legtöbb Windows rendszeren meglévő) segédprogramon keresztül kapcsolódnak az SQL szerverhez. Így biztosítható, hogy a Microsoft SQL Server 97-től kezdve egészen a legújabb MS SQL Server-ig létrejöhessen az adatkapcsolat, rugalmasan alkalmazkodva a vállalat hálózati rendszerének kialakításához.

ODBC kezelő megnyitása:

A) Ha a leendő kliensen 32-bites Windows fut:

- Windows 7-től a Start gombra kattintva van lehetőség, hogy rákeressünk:
 - a "Keresés programokban és fájlokban" szövegbeviteli mezőbe írjuk be: ODBC. Erre felül megjelenik az "Adatforrások (ODBC)" program. Ezt kell futtassuk.
- Amennyiben ez a keresés nem érhető el, a Vezérlőpult->Felügyeleti eszközök->Adatforrások (ODBC) indítása szükséges. Windows XP esetében még "ODBC Adatforrás"-nak nevezték.
- **B)** Ha a leendő kliensen 64-bites Windows fut (Windows 10 esetén az 'ODBC'-re keresés esetén felkínálja mindkettőt, ekkor egyből választhatjuk a 32bitest):

A 64-bites rendszer saját ODBC kezelője is 64bites, ami nem alkalmas arra, hogy a 32bites Servantes/XL Bér rendszer használja. Ezért a 32bites programok által használható ODBC kezelőjét a **Windows\SysWOW64\ODBCAD32.EXE** néven érhetjük el.

Mindkettő ugyanúgy néz ki:

- Válasszuk ki a "Rendszer-DSN" fület, hogy az ODBC beállítás az aktuális számítógépen található összes felhasználó számára működjön. (Ehhez szükség lehet rendszergazdai jogosultságra, így ezt figyelembe véve válasszunk felhasználót.) Lehetőleg ne használjuk a "Felhasználói-DSN"-t, mert azt Felhasználónként kell beállítani és megfeledkezhet róla a rendszergazda, emiatt később a kapcsolódással problémák lehetnek.
- 2. Amennyiben még nincs olyan nevű kapcsolat, amit a Servantes/XL Bér adatszerveréhez való kapcsolódásra szánunk, akkor hozzunk létre egyet a "Hozzáadás" gombra kattintva (ha már létezik, kiválasztása után a "Beállítás" gombra kattintva módosíthatjuk a beállításokat):

	Név	Verzió 4
011	Microsoft Text-Treiber (*.txt; *.csv)	6.01.76
	Microsoft Visual FoxPro Driver	6.01.86
	Microsoft Visual FoxPro-Treiber	6.01.86
	PostgreSQL ANSI	9.03.02
	PostgreSQL Unicode	9.03.02
	SQL Server	6.01.76
	SQL Server Native Client 10.0	2009.1
	SQL Server Native Client 11.0	2011.1
	< III	•

Új adatforrásként válasszuk ki az "SQL Server"-t. "Befejezés"-el ezt elfogadtatjuk. ("Beállítás" gomb esetén ez nem jelenik meg, mert már van kiválasztott illesztőprogram.) 3. A megjelenő ablakban töltsük ki az adatokat:

Új SQL Server adatforrá	s létrehozása	X
	A varázsló segítségév Server kiszolgálóhoz	vel olyan ODBC adatforrást hozhat létre, amellyel SQL kapcsolódhat
	Milyen névvel kíván a:	z adatforrásra hivatkozni?
	Név:	mssql
	Milyen rövid leírással	kívánja az adatforrást jellemezni?
	Leírás:	Servantes adatkapcsolat
	Melyik SQL Server kis	szolgálóhoz kíván kapcsolódni?
	Kiszolgáló:	SZERVER -
	Befejezés	Tovább> Mégse Súgó

Javaslom, hogy Név-ként "mssql" vagy akár nagybetűvel "MSSQL" nevet adjunk, mert a Servantes/XL Bér rendszerben Telepítés utáni első bejelentkezéskor ez az alapértelmezett ODBC név – ami ott átírható, ha ezen a helyen mégse ezt írtuk volna be.

A kiszolgálóhoz azt az SQL Server instance-t (példányt) kell megneveznünk az elérési címével, amelyben az adatbázisaink találhatóak. SQL Server Express verzió esetén jellemző a SZERVER\SQLExpress alakú kiszolgáló megadás.

Amennyiben előfordulhat, hogy alkalmanként VPN-en keresztül kapcsolódik a kliens a szerver példányhoz (vagy biztosra akarunk menni a fix IP címmel ellátott szerver számítógépnél), akkor használjuk a szerver IP címét és vessző után a portját! VPN esetén nem javasolt a felhasználók Windows NT-s hitelesítésének használata!

Windows NT-s hitelesítés használatakor (ha AD-t használunk) figyelembe veendő tapasztalat: a Kiszolgáló IP címmel való hivatkozása lassú kommunikációt eredményezhet. Ekkor itt javasolt a kiszolgáló nevét használni! (<u>Ref.</u>)

"Tovább" gombbal folytatjuk.

4. Válasszuk ki a Hitelesítés módját a rádió gombon:

-	Hogyan ellenőrizze az SQL Server a felhasználónév hitelességét?
	A hálózati felhasználónév alapján, Windows NT hitelesítéssel.
	A felhasználó által beírt felhasználónév és jelszó alapján, SQL Serv hitelesítéssel.
	Az SQL Serverrel való kommunikációhoz használt hálózati függvénytár módosításához kattintson az Ügyfél beállítása gombra.
	Ügyfél beállítása
	Csatlakozás az SQL Serverhez a további konfigurációs beállítások alapértékének eléréséhez.
	Felhasználónév: sa
	Jelszó:

"A felhasználó által beírt…"-at választjuk a kliens gépeken, ha nincs Active Directory létrehozva a belső hálózaton. A fő/szerver-gépen kényelmessé teszi a frissítést a Windows NT hitelesítés használata. Ekkor az alapértelmezett "A hálózati felhasználónév alapján…" választást hagyjuk. Ez utóbbinál nem lesz már szükséges bejelentkezéskor a jelszó megadása.) Szeretnénk a további konfigurációs beállításokat és az adatkapcsolatot ellenőrizni, ezért bepipáljuk a "Csatlakozás az SQL Serverhez a …" jelölő négyzetet, valamint megadunk egy olyan Felhasználónevet és jelszót, amely létezik az SQL Server felhasználói között. Első alkalommal javaslom a rendszergazda "sa" és jelszó párosát, mert ezzel egy helytelen jogosultsági beállítás nem okoz hamisan problémát. Windows-NT hitelesítéskor ezt nem tudjuk

átírni.

Előfordulhat, hogy szeretnénk ellenőrizni, vagy átállítani a hálózati függvénytár kapcsolódási paramétereit. Ezt az "Ügyfél beállítása" gombra kattintva érhetjük el:

Kiszolgálóalias:	SZERVER	
Hálózati könyvtárak	Kapcsolat paraméterei	
Named pipe-ok	Kiszolaálónév:	SZERVER
TCP/IP	Nozoiguionov.	
Többprotokollos	🔽 Dinamikus portmeghatár	rozás
O NWLink IPX/SPX	Portszám:	1433
O AppleTalk		
Banyan VINES		
© VIA		
Eqyéb		

Alapesetben a TCP/IP van kiválasztva. Ennél figyelni kell arra, hogy a megfelelő port nyitva legyen. Ha az SQL Server-en nem a 1433-as dinamikus port van nyitva, akkor a jelölést ki kell vegyük és beírni a megfelelő port számát! Rendszergazda számára információ, hogy a portok nyitottsága ellenőrizhető:

>telnet <szgép> <port> (pl.: telnet 192.168.3.10 1433)

Ekkor a programnak várakoznia kell további adatbevitelre, ekkor tekinthető nyitottnak a megadott port. Amennyiben az SQL Server telepítése után nem engedélyeztük a Tűzfalon való átengedését, ezt most pótolnunk kell, mielőtt tovább mehetünk.

Kiválaszthatjuk a "Named pipe-ok"-at is, amennyiben azt részesítjük előnyben (csak végszükségben javaslom, mert voltak furcsa hibákról tapasztalataim). Ekkor nincsenek portok használva, amelyek Tűzfalon való kinyitása szükséges lenne:

Kiszolgálóalias:	SZERVER	
Hálózati könyvtárak	Kapcsolat paraméterei	
Named pipe-ok	Kiszolaálónév:	SZERVER
TCP/IP		
Többprotokollos	Pipe neve:	\\SZERVER\pipe\sql\query
O NWLink IPX/SPX		
O Apple Talk		
Banyan VINES		
© VIA		
C Equéb		

Itt a Pipe neve egy SZERVER\SQLExpress esetén, jellemzően, ilyen összetett: "\\SZER-VER\pipe\MSSQL\$SQLExpress\sql\query"

Rendszergazda számára információ a következő Windows 7 named pipe tapasztalat: előfordul, hogy bár más számítógépen jól megy az ODBC kapcsolódás, de első alkalommal nem akar összejönni a megadott IP címmel. Ekkor először a szerver hálózaton belüli nevével hozzuk létre a kapcsolatot, utána már felismeri az IP címest is.

"OK" gombbal elmentjük a beállítást.

Visszatérve az "... adatforrás létrehozása ..." ablakhoz, mivel előbb kitöltöttük a bejelentkezési azonosítót a "Tovább" gombra kattinthatunk.

Amennyiben létre tud jönni a megadott adatokkal a kapcsolat, megjelenik egymás után a következő két ablak:

Figyelem! A Servantes/XL Bér elvárja, hogy egyik kikapcsolható jelölőnégyzetet se hagyjuk bejelölve (összesen 3db van alapesetben bejelölve). A "Befejezés" gombra kattintva letesztelhetjük a beállításokkal a kapcsolatot:

Mivel a kapcsolat maga már létrejött, a tesztelés szükségtelen.

Ha mégis teszteljük, az csak abban az esetben lesz "sikeres", ha a kliens számítógép nyelve és az SQL Server collation-ja azonos területi beállítású (az okozná ekkor a sikertelenséget, hogy ki kellett kapcsoljuk a "Karakter adatok konverziója" jelölő négyzetet). Ez a "sikertelenség" nem befolyásolja a rendszer megfelelő működését!

Kattintsunk az "OK" gombra és fejezzük be az új adatforrás létrehozását.

Tallózás

Tallózás.

A kliensen a Közös frissítési könyvtárral való kapcsolat létrehozása

Ha még nincs a Közös frissítési könyvtárt tartalmazó szerver és könyvtára állandó hálózati meghajtóként csatolva a klienshez, akkor nehézségünk lehet a Frissítés helyének beállításakor megtalálni azt a Hálózat megosztott kapcsolatai között. Ilyenkor célszerű az állandó hálózati kapcsolat létrehozása pl. a Windows Fájlkezelőjének használatával: Számítógép->Hálózati meghajtó csatlakoztatása. Meghajtóként válasszuk ki pl. az <u>S:</u> meghajtót. Mappa-ként tallózzuk be a megosztott hálózati mappában található Közös frissítési könyvtárat.

Ezután onnan könnyen telepíthetjük majd a szükséges alap telepítőt, és a Frissítés beállításakor is könnyen megtalálható lesz a beállított meghajtóban a Közös frissítési könyvtárunk.

Servantes Indítópult telepítése

A megosztott hálózati mappába bemásolt Servantes alap telepítő (SetupServantes.exe) indításával telepítjük fel az Indítópultot és a rendszer számára elengedhetetlenül szükséges futtatói környezetet:

Egy szokásos telepítő program végzi ezt el. Fogadjuk el a licenc feltételeket és feltelepítjük a <u>C:\</u> servantes könyvtárba.

"Befejezés" gombbal feltelepült a Servantes Indítópultja. Ikonja az Asztalon is megtalálható. Arra duplán kattintva indítható az Indítópult:

Itt találjuk a Servantes összes moduljának indítópultját. Emellett itt érhetőek el a "Beállítások" is.

Servantes modulok frissítése/telepítése

A program frissítési beállítása alapvetően befolyásolja miképp éri el <u>www.servantes.hu</u> honlapról letöltött tartalmat.

Mérlegelnünk kell, hogy:

- több kliensen akarjuk-e használni a Servantes-t és a frissítést egy a hálózaton elérhető közös könyvtárból szeretnénk-e végezni. Ezt a módszert használva elkerülhető azt a helyzetet, hogy csak egy klienst frissítve és az adatbázisokat is hozzáfrissítve –, a többi felhasználó már nem tudna belépni, és nem is tudnák miképp frissíthetnék a programjuk olyan állapotra, hogy dolgozni tudjanak "*Lokális szerveren lévő frissítő könyvtárból*". Minden induláskor ellenőrzi a program, hogy van-e frissebb verzió a megadott könyvtárban;
- csak egy kliensen akarjuk-e használni a Servantes-t és a frissítést a kliens gépen akkor végezzük, amikor akarjuk – "*Frissítési könyvtár kiválasztásával*". Ez esetben induláskor a program NEM ELLENŐRZI, hogy van-e frissebb verzió.

Az Indítópulton kattintsunk a "Beállítások" gombra:

A "Frissítés" gombra ezután:

Ahol, mivel a "Frissítési paraméter beállítása" szükséges, azt bejelöljük és megjelenik az állító panele. A "Lokális szerveren lévő frissítési könyvtárból" szeretnénk végezni, ehhez az alatta lévő mappa-ikonra kattintva ki kell választani a servantes_upd nevű mappát a megosztott könyvtárban. A "Beállítások mentése" után csak rá kell kattintsunk a "Frissítés" gombra. A frissítendő modulok listája megjelenik, a "Rendben" gombra a frissítés mindegyikre megtörténik:

Rendelkezésre álló frissítések listája	×
A listában szereplő moduloknak elérhető egy fejlesztett változatal	
Főkönyv program	
lktató program	
Kommunális számlázó program	
Pénzügy program	
Pénztár program	
Eszköz	
beruházás program	=
Vezetői-információs program	
Ügyfélszolgálat program	
Távhő számlázó program	
Készletgazdálkodás program	
Bér program	
Menetlevél program	-
Kérijik lépjen ki ezekből a modulokból.	
ezután indítsa el a frissítést	
Bendhen	

	Adat könyvtár — 🗙
	Főkönyv program 🤗
Frissítés	lktató program 🥥
	Kommunális számlázó program 🔗 🔗
Frissítési paraméterek beállítása	
Figyelem	
A modulok frissítése siker	resen befejeződött!
6	
Sorvanta	C.R.M program
Integralt validati szoftverrendszor	System könyvtár 🥥
-	

A sikeres frissítés visszajelzésével befejeződött a telepítés/frissítés az első kliens gépen. Minden további kliensre hasonlóan kell telepíteni a Servantes szoftverrendszert.

Információ: bizonyos helyzetekben előfordulhat, hogy nem szeretnénk, ha közös hálózati meghajtóról frissüljön a Servantes programrendszer. Ekkor a "Frissítési paraméter beállítása" esetén ne a "Lokális szerveren lévő frissítési könyvtárból" kérjük, hanem válasszuk a "Frissítés könyvtár kiválasztásával" lehetőséget. Ez esetben **egyik modul sem ellenőrzi az indulásakor, hogy van-e frissebb verzió**. Azt a Frissítés gombra kattintással és a frissítést tartalmazó mappa kitallózásával lehet elérni.

Servantes használata Távoli asztali szolgáltatás mellett

Amennyiben Terminál szerverre szeretnénk a klienseket telepíteni, akkor a következő lépés előtt az alapértelmezett C:\Servantes\ könyvtárt át kell másoljuk az egyes felhasználók által korlátozás nélkül használható saját alkönyvtárakba! Tapasztalat szerint jó erre az egyes már létező felhasználók Roaming alkönyvtára (pl. C:\Users\<Felhasznalo>\AppData\Roaming\ röviden: %APPDATA%), és a még nem létező felhasználók számára a C:\Users\Default\AppData\Roaming\ alkönyvtára (innen, a felhasználó létrehozásakor, a rendszer bemásolja az ő megfelelő könyvtárukba).

Figyelmeztetés: amennyiben egy felhasználónév szóközt tartalmaz, akkor ezt a módot használva az elérési útvonal a rendszer által használhatatlanná válhat (szóköz az elérési útvonalban)! Tehát ez esetben az itt leírt módszer használata nem javasolt! Vagy használjanak szóköz nélküli felhasználónevet, vagy más módon kell elkülöníteni az egyes futtatásokat. Amennyiben a rendszer a hosszú fájlnév használata mellett a 8.3-as neveket is rögzíti, akkor ez nem feltétlenül okoz gondot – de jobb inkább kerülni.

Azért, hogy mindannyiuknak használható legyen a telepítéskor létrejött Servantes Indítópult ikonja, módosítsuk a Tulajdonságait! A 'Public' felhasználó Asztalán lévő ikon adataiban, az eddigi C:\Servantes\ elérési utat módosítsuk a **%APPDATA%\Servantes**\ betűsorra! A rendszer mindig az aktuális felhasználó saját Servantes kliensét fogja futtatni. Hasznos lehet a futtatott program teljes elérési útját idéző jelek közé tenni, hogy az esetleges szóköz ne zavarja meg a működést. További segítség a kllienseknek, hogy engedélyezzük a láthatatlan mappák tallózását! Így a **%APPDATA%\Ser**vantes\NYOMTATAS\ mappájába létrejövő dokumentumokat meg tudja találni. Javaslom, hogy az ezt a mappát megnyitó asztali ikont hozzuk létre a C:\Users\Public\Desktop\ mappába!

Távoli asztalos telepítés esetében még akkor is kihasználhatjuk az SQL szerver felhasználóinál és az ODBC kapcsolatnál a Windows autentikáció kényelmét, ha egyébként nincs "Active Directory" beüzemelve a hálózatunkon. Csak az kell hozzá, hogy az SQL szerver is a terminál szerverre legyen telepítve.

XL Bér indítóikonok telepítése

Az XL Bér program telepítése és beállítása különbözik a Servantes rendszerétől, mivel ennél nincs Indítópult és ezért a kapcsolódó funkciók másképp vannak megvalósítva.

A megosztott Közös frissítési könyvtárba bemásolt XL Bér alap-telepítő (SetupXLBer.exe) indításával telepítjük fel az XL Bér- és XL Bér frissít ikonokat és a rendszer számára elengedhetetlenül szükséges futtatói környezetet:

Egy szokásos telepítő program végzi ezt el. Fogadjuk el a licenc feltételeket és feltelepítjük a <u>C:\</u> <u>xlber</u> könyvtárba.

"Finish" gombbal feltelepült az XL Bér indító-, XL Bér frissítő ikonja. Az Asztalon megtalálhatóak. Először az XL Bér frissítő ikon-t fogjuk használni, a program frissítési beállításaihoz.

XL Bér használata Távoli asztali szolgáltatás mellett

Amennyiben ha ilyen speciális módon szeretnénk a klienseket telepíteni, akkor a következő lépés előtt az alapértelmezett C:\XLBer\ könyvtárt át kell másoljuk az egyes felhasználók által korlátozás nélkül használható saját alkönyvtárakba! Tapasztalat szerint jó erre az egyes már létező felhasználók Roaming alkönyvtára (pl. C:\Users\<Felhasznalo>\AppData\Roaming\ röviden: %APPDATA %), és a még nem létező felhasználók számára a C:\Users\Default\AppData\Roaming\ alkönyvtár (innen, a felhasználó létrehozásakor, a rendszer bemásolja az ő megfelelő könyvtárukba).

Azért, hogy mindannyiuknak használható legyen a telepítéskor létrejött XL Bér és XL Bér frissit ikonja, módosítsuk a Tulajdonságait! Az eddigi C:\XLBer\ elérési utat módosítsuk a %APPDATA %\XLBer\ betűsorra! A rendszer mindig az aktuális felhasználó saját XL Bér kliensét fogja futtatni. Hasznos lehet a futtatott program teljes elérési útját idéző jelek közé tenni, hogy az esetleges szóköz ne zavarja meg a működést. További segítség a kllienseknek, hogy engedélyezzük a láthatatlan mappák tallózását. Így a %APPDATA%\XLBer\NYOMTATAS\ mappájába létrejövő dokumentumokat meg tudja találni. Javaslom, hogy az ezt a mappát megnyitó asztali ikont hozzuk létre a C:\ Users\Public\Desktop\ mappába!

Távoli asztalos telepítés esetében még akkor is kihasználhatjuk az SQL szerveren és az ODBC kapcsolatnál a Windows autentikáció kényelmét, ha egyébként nincs "Active Directory" beüzemelve a hálózatunkon. Csak az kell hozzá, hogy az SQL szerver is a terminál szerverre legyen telepítve.

XL Bér program frissítése/telepítése

A program frissítési beállítása alapvetően befolyásolja miképp éri el <u>www.xlber.hu</u> honlapról letöltött tartalmat.

Mérlegelnünk kell, hogy:

- több kliensen akarjuk-e használni az XL Bér-t és a frissítést egy a hálózaton elérhető közös könyvtárból szeretnénk-e végezni. Ezt a módszert használva elkerülhető azt a helyzetet, hogy csak egy klienset frissítve és az adatbázisokat is hozzáfrissítve –, a többi felhasználó már nem tudna belépni, és nem is tudnák miképp frissíthetnék a programjuk olyan állapotra, hogy dolgozni tudjanak "*Lokális szerveren lévő frissítő könyvtárból*". Minden induláskor ellenőrzi a program, hogy van-e frissebb verzió a megadott könyvtárban;
- csak egy kliensen akarjuk-e használni az XL Bér-t és a frissítést a kliens gépen akkor végezzük, amikor akarjuk – "*Frissítési könyvtár kiválasztásával*". Ez esetben induláskor a program NEM ELLENŐRZI, hogy van-e frissebb verzió.

Az Asztalról indítsuk el az XL Bér frissít ikont:

🟠 XL Bér frissítés /Ver: 3.1/		X
Frissítés	257	
Vissza		
Frissítési paraméterek beállítása		
ACT OF		
X Ber.		
www.xlber.hu		

Ahol, mivel a "Frissítési paraméter beállítása" szükséges, azt bejelöljük és megjelenik a beállító ablaka:

KL Bér frissítés /Ver: 3.1/	x
🗹 Frissítési paraméterek beállítása	
💿 Frissítés könyvtár kiválasztásával	
Lokális szerveren lévő frissítő könyvtárból	-
U. VEKIN_BEN_2003V	
Beállítások mentése	
XI Bér	
www.ulber.hu	
	_

A "Lokális szerveren lévő frissítési könyvtárból" szeretnénk végezni, ehhez az alatta lévő mappaikonra kattintva ki kell tallózni az xlber_upd céljára általunk létrehozott mappát a megosztott könyvtárban. A "Beállítások mentése" után csak rá kell kattintsunk a "Frissítés" gombra. A frissítendő modul megjelenik, a "Rendben" gombra a frissítés megtörténik:

SXL Bér frissítés /Ver: 3.1/	XL Bér frissítés /Ver: 3.1/	
Frissítés 👯 Rendelkezésre álló frissítések list 💽	Frissítés	0
Vissza A listában szereplő moduloknak elérhető egy fejlesztett változatal	Figyelem	
Frissítési paraméter Bér program	A modulok frissítése sikeresen befejezódött!	
Kérjük lépjen ki ezekből a modulokból, ezután indítsa el a frissítést! Rendben	NE Bér.	

A sikeres frissítés visszajelzésével befejeződött a telepítés/frissítés az első kliens gépen. Minden további kliensre hasonlóan kell telepíteni a XL Bér szoftverrendszert.

Információ: bizonyos helyzetekben előfordulhat, hogy nem szeretnénk, ha közös hálózati meghajtóról frissüljön az XL Bér program. Ekkor a "Frissítési paraméter beállítása" esetén ne a "Lokális szerveren lévő frissítési könyvtárból" kérjük, hanem válasszuk a "Frissítés könyvtár kiválasztásával" lehetőséget. Ez esetben a program nem ellenőrzi az indulásakor, hogy van-e frissebb verzió. Azt a Frissítés gombra kattintással és a frissítést tartalmazó mappa kitallózásával lehet elérni.

Servantes céglista létrehozása, frissítése

Információ: A felhasználók által használt és értelmezhető céglista különbözik az SQL szerverben ténylegesen hozzájuk rendelt adatbázisok neveitől. Ezt az összerendelést a Servantes céglista kezeli. Az Indítópulton kattintsunk a "Beállítások" gombra, majd a "Cégkiválasztás" gombra:

× c	énkiválasztás kezelés		_	x	
				~	
_	Legnev	Adatbazis	5 SZ.		
K	Cégnév 1 Kít.	s_ceg1	96		
¥	Cégnév 2 Kít.	s_ceg2	97		
Þ			98		
				Ξ	
				Ŧ	
Eelvitel					

A "Felvitel" gombra kattintva új sort nyithatunk. Töltsük ki a Cégnév oszlopban azzal a névvel, ahogyan a felhasználók az egyes modulokba Bejelentkezéskor látni, kiválasztani szeretnék; az Adatbázis oszlopba pedig azt a nevet, amiképp az adott cég az SQL szerver adatbázisai között szerepel.

A felvitt sorok egyszerűen, visszamenőleg is módosíthatóak. "Kilép"-re kattintva befejeztük a céglista módosítását.

Amennyiben azt szeretnénk, hogy az így létrehozott céglista legyen az, amit minden kliens lát – mint ahogy az jellemzően a legtöbb cég telepítésekor van –, akkor a C:\servantes\SYSTEM\CEG-ALAP.DBF állományt fel kell töltsük a frissítési könyvtár SYSTEM\ almappájába. Ez az állomány a program frissítési rendszer által letöltődik minden klienshez a Servantes program telepítésekor/ frissítésekor.

XL Bér céglista létrehozása, frissítése

Információ: A felhasználók által használt és értelmezhető céglista különbözik az SQL szerverben ténylegesen hozzájuk rendelt adatbázisok neveitől. Ezt az összerendelést az XL Bér céglista kezeli. Jelenleg ennek a listának a karbantartásához az XL Bér program Karbantartás→Céglista karbantartás menüpontját kell kiválasztani:

9	🔆 Cégkiválasztás kezelés 🛛 🛃					
		Cégnév	Adatbázis	Ssz.		
	2	Cégnév 1 Kft.	s_ceg1	96		
	4	Cégnév 2 Kft.	s_ceg2	97		
•	4			98		
					Ξ	
					Ŧ	
	Elvitel					

A "Felvitel" gombra kattintva új sort nyithatunk. Töltsük ki a Cégnév oszlopban azzal a névvel, ahogyan a felhasználók az egyes modulokba Bejelentkezéskor látni, kiválasztani szeretnék; az Adatbázis oszlopba pedig azt a nevet, amiképp az adott cég az SQL szerver adatbázisai között sze-

repel.

A felvitt sorok egyszerűen, visszamenőleg is módosíthatóak. "Kilép"-re kattintva befejeztük a céglista módosítását.

Amennyiben azt szeretnénk, hogy az így létrehozott céglista legyen az, amit minden kliens lát – mint ahogy az jellemzően a legtöbb cég telepítésekor van –, akkor a C:\xlber\SYSTEM\CEG-ALAP.DBF állományt fel kell töltsük a frissítési könyvtár SYSTEM\ almappájába. Ez az állomány a frissítési rendszer által letöltődik minden klienshez az XL Bér program telepítésekor/frissítésekor.

Adatbázis érvényesítése a Servantes/XL Bér rendszerben (frissítés)

Információ: A Servantes/XL Bér programrendszerekben a fejlesztések során nem csak a program verziója, hanem a hozzátartozó adatbázis verziója is frissülhet. Ezt a frissítést csak az SA (rendszergazdai) felhasználónévvel és jelszóval (vagy Windows autentikáció esetén a felvitt sysadmin jogosultsággal bíró felhasználónak) lehet elvégezni. Az adatbázisba bejelentkezés programja úgy van elkészítve, hogy akár egy frissen létrehozott adatbázist is a programhoz tartozó adatbázis verziójának megfelelőre tudja alakítani.

Ehhez el kell indítani a Bejelentkezési folyamatot:

Válasszuk ki azt a céget, amelyikbe frissítéssel be szeretnénk lépni. Adjuk meg az "Alapadatok" fülön az "SA" és jelszó párost. A "Részletek" fülön ebben az esetben kiválasztható a "Serveren lévő adatbázisok frissítése", akár csak a megadott cégnél, akár a Céglistába felvitt összes cégre vonatkozóan. Az ODBC adatforrás alapesetben "mssql", és ide azt a nevet kell beállítani, ahogy ezt az ODBC adatforrás beállítása résznél megadtuk.

A Bejelentkezés során alapértelmezett, hogy az "ODBC kapcsolat beállításainak ellenőrzése" megtörténik. Ez leellenőrzi, hogy az ODBC beállítása megfelel-e a Servantes/XL Bér rendszer által kívántnak (pl. a paraméterek beállítása során kikapcsoltuk-e az összes jelölő négyzetet).

A "Rendben" gombra kattintva létrejön/frissítődik az összes adatbázis tartalom.

Felhasználók érvényesítése a Servantes/XL Bér rendszerben

Minden alkalommal, amikor új felhasználót kapcsoltunk egy adott adatbázishoz az SQL szerverben, szükségessé válik, hogy ez a személy a Servantes/XL Bér rendszer Jogosultsági adatai közé is felkerüljön.

Ehhez az adott adatbázisba rendszergazdaként (felhasználónév: "SA" vagy Windows autentikáció esetén az erre kijelölt felhasználóval) be kell jelentkezni és a Karbantartás->Jogosultságok->Fel-használók jogosultságai menüpontot aktivizálva:

🥳 Felhasználókhoz Új felhasználó ke	tartozó jogosultsá zresése	gok				×
Felhasználó sa	Jogosultság Rendszergazda		*	sa Jogosultság	Rendszergazda	v
Nyomtatás				Módosítá	is Mentés	Mégsem

Megjelenik a jelenleg érvényes felhasználók listája. Ha az újonnan felvitt felhasználók nem látszanak, akkor az "Új felhasználó keresése" gombbal kérhetjük a rendszert, hogy olvassa ki az SQL szerverről az adatbázishoz rendelt felhasználókat. Ha itt nem jelenik meg az SQL Server-be már felvitt felhasználó neve, akkor elmaradt a felhasználó hozzárendelése az aktuális adatbázishoz.

Alapesetben a felhasználók "Rendszergazda" (igazából a "Teljes-jogú felhasználó" megnevezés szerencsésebb lenne) jogosultsági csoportba kerülnek, tehát minden, a felhasználók által használható menüpont engedélyezett lesz számukra. Ezt érdemes a biztonsági igényeknek megfelelően mielőbb átállítani.

Ezt MINDEN felvitt adatbázisnál el kell végezni – kivétel, ha új telepítés történt, ennek a leírásnak megfelelően sorrendben, mert ebben az esetben az adatbázis tábláinak létrehozásakor, a rendszer automatikusan elvégzi az "Új felhasználó keresése" gomb funkcióját. Ezután csak a felhasználók jogosultsági csoportját kell átállítani a megfelelőre.

Evvel eljutottunk addig, hogy az adott Cégbe bármelyik beállított felhasználó bejelentkezhet és elkezdhető a munka. Az adatfeltöltések elvégzéséhez hasznos lehet az érintett modulok Ügyfélszolgálatának a javaslatait követni.

Kellemes üzemeltetést!

Stock Péter, mailto: stock.peter@servantes.hu, Telefon: az Infomatikai segítségnyújtás +36-1/273-3317-es számán vagy a +36-1/273-3310-es központi számunkon keresztül. Servantes Szoftver Kft.